

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMAI

Kalvarijų g. 1, Vilnius. Tel. (+370 5) 2754241, el. p. info@architekturumai.lt, www.architekturumai.lt
Atsiskaitomoji sąskaita LT50 7044 0600 0606 7130 AB SEB, kodas 70440. Įstaigos kodas 301111540

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

2024-01-08 Nr. S24/01/17

El. paštas: info@am.lt
dainius.cergelis@am.lt
marius.rimkevicius@am.lt

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

El. paštas: LRVkanceliarija@lrv.lt

Kopija:

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui

prie Vidaus reikalų ministerijos

El. paštas: pagd@pagd.lt

DĖL STATYBOS TECHNINIO REGLAMENTO STR 2.07.02:2024 „SLĖPTUVĖS, KOLEKTYVINĖS APSAUGOS STATINIO IR PRIEDANGOS PROJEKTAVIMO IR ĮRENGIMO REIKALAVIMAI“ PROJEKTO

Lietuvos architektų rūmai (toliau – **Rūmai**), susipažino su 2023-12-22 Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS) pateiktu derinimui Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymo „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.07.02:2024 „Slėptuvės, kolektyvinės apsaugos statinio ir priedangos projektavimo ir įrengimo reikalavimai“ patvirtinimo projektu (toliau – **STR**). Rūmų siūlymus ir pastabas išskyrėme į dvi dalis:

- 1) siūlymai dėl esminių struktūrinių STR projekto trūkumų ir prieštaravimų, kuriems sureguliuoti reikalingas STR eiliškumo pertvarkymas ir papildymas nauju reglamentavimu ir
- 2) pastabos bei siūlymai atskiriems STR punkтам.

Vadovaudamiesi šia struktūra teikiame žemiau išdėstytus Rūmų siūlymus.

Struktūriniai siūlymai STR projekto sprendiniams:

1. Naujai priimamas STR neveiks izoliuotai ir turi būti suderintas su Lietuvos Respublikos statybos įstatymo ir kitų statybos techninių reglamentų nuostatomis. Manome, kad **būtina papildyti Statybos techninį reglamentą STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“** įtraukiant slėptuves, perdangas ir kolektyvinės apsaugos statinius (toliau kartu – **SPKAS**) į statinių klasifikatorių, atsižvelgiant, kad šiuo metu Aplinkos ministerijoje kaip tik svarstomas šio reglamento išdėstymo nauja redakcija projektas (Reg. Nr. 23-18389). Atitinkamai turėtų būti papildomos Statybos įstatymų ir kitų susijusių teisės aktų nuostatos reglamentuojant SPKAS juridinį statusą, bei numatant lengvatas, kurios paskatintų fizinius

ir juridinius asmenis įsirengti slėptuvę ar priedangą ne tik naujai statomuose statiniuose, kuriems tokia prievolė įstatymu nenumatyta, bet ir rekonstruoti jau eksploatuojamus statinius, pvz.: SPKAS plotas galėtų būti neskaičiuojamas (nevertinamas) nustatant sklypo užstatymo intensyvumą, infrastruktūros plėtos įmokos dydį ir pan.

2. Prašome peržiūrėti STR trečiąjį skirsnį „Slėptuvės inžinerinės sistemos“. STR projektu nustatomi vienodi reikalavimai visoms slėptuvėms. Nesutinkame su tokiu reguliavimu ir pabrėžiame, kad STR turi būti papildytas slėptuvių skirstymu į tipus ir (ar) kategorijas. Akivaizdu, kad negali būti keliami analogiški šildymo, vėdinimo, vandentiekio ir nuotekų bei elektros inžinerinės sistemos įrengimo reikalavimai Respublikinės ligoninės slėptuvei, kurioje planuojama talpinti kelis šimtus gydomų asmenų (lovų) ir slėptuvei skirtai nedidelio daugiabučio namo gyventojams. Prašome STR išskirti slėptuvių tipus pagal aiškiai įvardintas tikslines asmenų grupes, kurios naudosis konkretaus tipo slėptuvėmis ir kiekvienam tipų (kategorijai) pateikti diferencijuotus reikalavimus inžinerinių sistemų projektavimui.
3. Prašome pakeisti STR V skyriaus antrojo ir trečiojo skirsnio reglamentavimą, kuriuo kolektyvinės apsaugos statiniams nustatomi analogiški reikalavimai kaip ir slėptuvėms. Primename, kad kolektyvinės apsaugos statinys (toliau – **KAS**) neturi atlikti slėptuvės funkcijų ir yra skirtas laikinam žmonių prieglobsčiui, saugantis nuo žalingo aplinkos poveikio, bei evakuotų asmenų apsaugai ekstremaliųjų situacijų ar karo metu. Įprastomis sąlygomis KAS naudojami įvairiems visuomenės poreikiams (mokyklos, sporto salės ir t.t.), ir tik ekstremaliųjų situacijų metu turi būti operatyviai pritaikomi gyventojams apsaugoti nuo atsiradusių gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksnių. KAS atžvilgiu STR turėtų būti nurodomos tik būtinos papildomos priemonės ir projektavimo reikalavimai kaip konkretų statinį (mokyklą, sporto centrą ar kt.) paruošti KAS funkcijoms atlikti (įrengti apsaugines langų žaliuzes ir pan.). Specializuoti konstrukciniai ir inžinerinių sistemų reikalavimai nėra aktualūs, kadangi statiniui ar patalpai taikomi įprasti statybos techninio normavimo dokumentuose ir higienos normose numatyti reikalavimai.
4. SPKAS statomi ne tik gyvenamuosiuose namuose, bet ir įvairiuose negyvenamosios paskirties pastatuose, todėl siūlome STR vartojamą terminą „gyventojai“ keisti į terminus „asmenys“ ar „žmonės“.
5. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo įgyvendinimo“¹ 5 punktu šio STR tikslas yra nustatyti minimalius SPKAS projektavimo ir įrengimo reikalavimus, todėl siūlome STR nuostatas aiškiai išskirti į dvi dalis:

5.1.Reikalavimai SPKAS projektavimui ir statybai, t. y. reikalavimai projektuotojams, kad galėtų būti tinkamai parinkti ir pagrįsti konstrukciniai sprendiniai, naudojamos medžiagos.

5.2.Reikalavimai jau pastatytos SPKAS paruošimui naudoti ir naudojimui pagal paskirtį – reikalingų žaliavų, priemonių ir įrangos pristatymas, komplektavimas, sandėliavimas ir atnaujinimas, t. y. reikalavimai skirti SPKAS valdytojui ir (ar) savininkui ir projektuotojui aktualūs tik iš dalies, kad projektiniai sprendiniai padėtų valdytojui šiuos reikalavimus išpildyti.

---

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gruodžio 29 d. nutarimas Nr. 1317 „Dėl Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo įgyvendinimo“

Atsižvelgiant į derinimui pateiktą STR projekto redakciją siūlome STR IV skyrių „Reikalavimai slėptuvės projektavimui ir įrengimui“ papildyti ketvirtu skirsniu „**KETVIRTASIS SKIRSNIS REIKALAVIMAI SLĖPTUVĖS ĮRENGIMUI IR EKSPLOATACIJAI**“ ir į šį skirsnį perkelti STR 16; 21; 22; 24; 75 punktus.

STR IV skyrių „Reikalavimai slėptuvės projektavimui ir įrengimui“ papildyti penktu skirsniu „**PENKTAS SKIRSNIS SLĖPTUVIŲ GAISRINIAI REIKALAVIMAI, ATSPARUMAS UGNIAI IR APSAUGA NUO KARŠČIO**“, kuriame būtų nustatyti minimalūs reikalavimai slėptuvėje esančių asmenų apsaugai nuo vidinio ar išorinio gaisro ar šilumos šaltinio. Taip pat į šį skirsnį siūlome perkelti STR 31 punktą

STR V skyrių „Reikalavimai kolektyvinės apsaugos statinio projektavimui ir įrengimui“ papildyti ketvirtu skirsniu „**KETVIRTASIS SKIRSNIS REIKALAVIMAI KOLEKTYVINĖS APSAUGOS STATINIO ĮRENGIMUI IR EKSPLOATACIJAI**“ ir į šį skirsnį perkelti STR 105; 106; 107; 108; 110; 115; 148; 160 punktus.

STR VI skyrių „Reikalavimai priedangos projektavimui ir įrengimui“ papildyti ketvirtu skirsniu **KETVIRTASIS SKIRSNIS REIKALAVIMAI PRIEDANGOS ĮRENGIMUI IR EKSPLOATACIJAI**“ ir į šį skirsnį perkelti STR 174; 175; 176; 177; 180; 182; 184; 201 punktus.

6. Papildyti STR III skyrių „Pagrindinės sąvokos“ SPKAS projektavime aktualiomis sąvokomis, be kurių reglamentavimo nebus galimybės įvertinti projektavimo metu parinktų sprendinių pagrįstumo ir suprojektuoto SPKAS tinkamumo ir (ar) saugumo. Papildymas esminėmis sąvokomis („sprogimo banga“, „kinetinis poveikis“, sprogimo bangos sukeltos vibracijos“ ir kt.) yra būtinas išsamiam suvokimui, kokios grėsmės gali veikti SPKAS ir palengvinti STR reguliavimo peržiūrėjimą ir tobulinimą, reaguojant į besikeičiančias grėsmes. Rūmų siūlomas sąvokų sąrašas pateikiamas lentelėje žemiau prie pastabų ir pasiūlymų atskiriems STR punktam (žr. *pasiūlymai atskiriems STR punktam III skyrius, 5 p.*)
7. Slėptuvės nėra skirtos žmonėms nuolat gyventi ir statomos bei įrengiamos tik vienu tikslu - **užtikrinti kuo didesnio žmonių skaičiaus gyvybės ir sveikatos apsaugą kilus ekstremaliai situacijai ar prasidėjus karo veiksams**. Akivaizdu, kad projektuojant ir statant slėptuvę turi būti orientuojamasi į minimalių sąlygų išgyvenimui užtikrinimą, o ne įprastomis sąlygomis gyvenamiesiems pastatams higienos normose nustatytų reikalavimų išpildymą. Pačiame STR projekte irgi pripažįstama, kad higienos normų reikalavimų nebus galimybių išpildyti slėptuvės panaudojimo pagal paskirtį metu (57 punktas). T. y. STR 57 punktu sistemiškai paneigiami 50 ir 51 punktų reikalavimai slėptuvę įrengti vadovaujantis higienos normomis. Dėl šių priežasčių, prašome atsisakyti nuorodų į gyvenamųjų pastatų reglamentavimą bei higienos normas ir STR nustatyti specialius tik slėptuvėms ir priedangoms taikomus šiluminės aplinkos, sveikatos saugos, mikroklimato ir geriamojo vandens saugos reikalavimus.

Pastabos bei siūlymai atskiriems STR punktams:

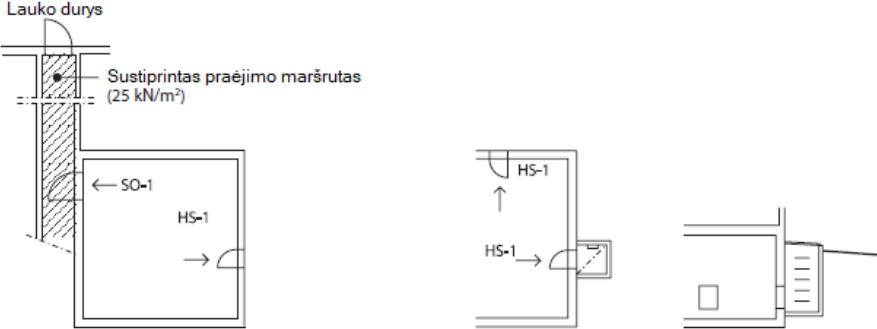
STR punkto Nr.	STR punkto nuostata:	Argumentuota pastaba:	Redakcijos pakeitimo siūlymas:
1 p.	1. Statybos techninis reglamentas STR 2.07.02:2024 „Slėptuvės, kolektyvinės apsaugos statinio ir priedangos projektavimo ir įrengimo reikalavimai“ (toliau – Reglamentas) nustato minimalius reikalavimus, kurie privalomi naujai projektuojamam ir įrengiamam: 1.1. slėptuvės pastatui, patalpoms;	Vadovaujantis Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 2 straipsnio 31 ir 32 dalimis taip pat Slėptuvių, kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų poreikio nustatymo, parinkimo, žymėjimo, jų parengties organizavimo ir naudojimo tvarkos aprašu ² priedanga, slėptuvė ir kolektyvinės apsaugos statinys apibrėžiami kaip statiniai . Siekiant reguliavimo aiškumo ir nuoseklumo siūlome ir STR vartoti terminus, apibrėžtus Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 24 straipsnyje.	„1. Statybos techninis reglamentas STR 2.07.02:2024 „Slėptuvės, kolektyvinės apsaugos statinio ir priedangos projektavimo ir įrengimo reikalavimai“ (toliau – Reglamentas) nustato minimalius reikalavimus, kurie privalomi naujai statomiems, rekonstruojamiems ar kapitališkai remontuojamiems: projektuojamam ir įrengiamam: 1.1. slėptuvėms pastatui, patalpoms; <...>“
3 p.	3. Į Reglamente nustatytus reikalavimus rekomenduojama atsižvelgti: 3.1. Rekonstruojant esamus statinius ar patalpas, jeigu juose parinkta arba numatoma parinkti slėptuvę,	STR 1 punkte įtvirtinta, kad reglamentu nustatomi minimalūs reikalavimai privalomi naujai projektuojamoms SPKAS. Manome, kad reikalavimai, nepriklausomai nuo to ar SPKAS statomas naujai ar įrengiama jau pastatytame statinyje (rekonstrukcija ar remontas) šio STR reikalavimai privalo būti taikomi	„3. Į Reglamente nustatytus reikalavimus privaloma rekomenduojama atsižvelgti: 3.1. Rekonstruojant esamus statinius ar patalpas, jeigu juose parinkta arba numatoma parinkti slėptuvę, kolektyvinės apsaugos statinį ar priedangą; 3.2. Įrengiant esamus statinius ar patalpas, jeigu juose parinkta arba numatoma parinkti slėptuvę, kolektyvinės apsaugos statinį ar priedangą.“

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gruodžio 29 d. nutarimas Nr. 1317 „Dėl Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo įgyvendinimo“

	<p>kolektyvinės apsaugos statinį ar priedangą;</p> <p>3.2. Įrengiant esamus statinius ar patalpas, jeigu juose parinkta arba numatoma parinkti slėptuvę, kolektyvinės apsaugos statinį ar priedangą.</p>	<p>vienodai. Kitaip, minimalių STR reikalavimų neatitinkantis, SPKAS sukurs apgaulingo saugumo įspūdį ir kels pavojų jomis besinaudojančių asmenų gyvybei ir sveikatai.</p>	
4.5 – 4.8 p.	<p>Nuorodos į Lietuvos higienos normas:</p> <p>4.5. HN 69:2003 „Šiluminis komfortas ir pakankama šiluminė aplinka darbo patalpose. Parametrų norminės vertės ir matavimo reikalavimai“</p> <p>4.6. HN 47:2011 „Asmens sveikatos priežiūros įstaigos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“</p> <p>4.7. HN 42:2009 „Gyvenamųjų ir visuomeninių pastatų patalpų mikroklimatas“</p> <p>4.8. HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“</p>	<p>Visose nurodytose higienos normose nustatomi gyvenamųjų pastatų naudojimui ir eksploatavimui įprastomis sąlygomis keliami reikalavimai. Tuo tarpu, SPKAS yra skirta naudoti ekstremaliose ir (ar) karo situacijose, kuomet pagrindinis tikslas yra užtikrinti kuo didesnio kiekio asmenų gyvybės ir sveikatos apsaugą. Akivaizdu, kad slėptuvių ir priedangų tikslinio panaudojimo metu nebus galimybės užtikrinti higienos normose nustatytus reikalavimus, todėl prašome STR nustatyti specialius (išimtinus) šiluminės aplinkos, sveikatos saugos, mikroklimato ir geriamojo vandens saugos reikalavimai slėptuvėms ir priedangoms.</p>	<p>~~4.5. Lietuvos higienos normą HN 69:2003 „Šiluminis komfortas ir pakankama šiluminė aplinka darbo patalpose. Parametrų norminės vertės ir matavimo reikalavimai“, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. V 770 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 69:2003 „Šiluminis komfortas ir pakankama šiluminė aplinka darbo patalpose. Parametrų norminės vertės ir matavimo reikalavimai“ patvirtinimo“;~~</p> <p>~~4.6. Lietuvos higienos normą HN 47:2011 „Asmens sveikatos priežiūros įstaigos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. V 737 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 47:2011 „Asmens sveikatos priežiūros įstaigos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“;~~</p> <p>~~4.7. Lietuvos higienos normą HN 42:2009 „Gyvenamųjų ir visuomeninių pastatų patalpų mikroklimatas“, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. V 1081 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 42:2009 „Gyvenamųjų ir visuomeninių pastatų patalpų mikroklimatas“ patvirtinimo“;~~</p> <p>~~4.8. Lietuvos higienos normą HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. V 455 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ patvirtinimo“;~~</p>

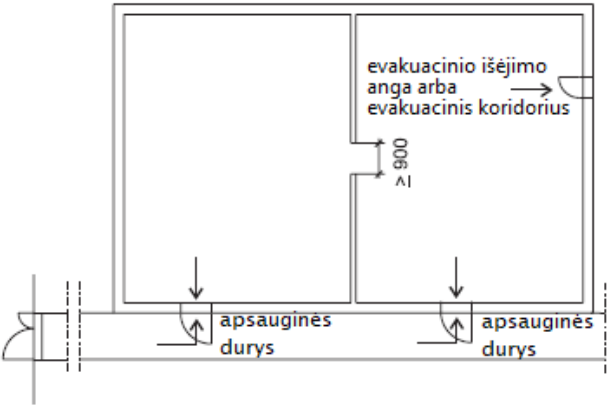
III skyrius	III PAGRINDINĖS SAŲVOKOS skyrius	<p>Siūlome papildyti STR svarbiausių sąvokų apibrėžimais. Šių sąvokų identifikavimas ir apibrėžimas būtinas tinkamam rizikų įvertinimui ir vienodos STR reikalavimų taikymo praktikos suformavimui, bei reagavimui į besikeičiančias grėsmes. Pateikiame Rūmų vertinimu būtinas įtraukti sąvokas ir preliminarius šių sąvokų apibrėžimus, kurie STR projekto rengėjų turėtų būti papildomai peržiūrėti ir papildyti.</p>	<p>5.1. Alternatyvus elektros energijos šaltinis – įrenginys (generatorius, saulės baterijos, kt.), užtikrinantis pastovų elektros energijos tiekimą slėptuvės patalpoms, dingus elektros energijos tiekimui iš tiekėjo tinklo;</p> <p>5.2. Apsauginių konstrukcijų išmontavimas – konstrukcijų, kuriomis slėptuvės patalpa (saugumo, konservavimo ar kt. tikslais) atibojama nuo kitų statinyje esančių patalpų normalios pastato eksploatacijos laikotarpiu, pašalinimas ir patalpos paruošimas naudojimui ekstremaliomis sąlygomis (<i>Pastaba: reikalingas apibrėžimo patikslinimas</i>);</p> <p>5.3. Avarinis išėjimas – papildomas (alternatyvus, atsarginis) išėjimas iš slėptuvės ne statinyje esančiais evakuacijos keliais. Rekomenduojama išvesti už statinio griūties zonos ribų;</p> <p>5.4. Avarinio išėjimo anga – įrengiama sienoje virš žemės arba išvedama už statinio griūties zonos ribų. Avarinio išėjimo anga turi būti su liuku, iš slėptuvės vidaus pusės rankiniu būdu atidaromu į vidų, turinčiu vyrius ir tvirtinamu varžtais;</p> <p>5.5. Avarinio išėjimo koridorius – ne mažesnis kaip 800 mm x 1200 mm H kolektorius, išvedamas už statinio griūties zonos ribų, kurio konstrukcijos yra apskaičiuotos 25 kN/m² griūties apkrovai.;</p> <p>5.6. Avarinio išėjimo angos uždarymo konstrukcija – (<i>Pastaba: siūlome apibrėžti uždarymo konstrukcijos esmines savybes, pateikti pagrindinius reikalavimus šiai konstrukcijai</i>);</p> <p>5.7. Įėjimo/išėjimo durų erdvė – statinio griūties apkrovai atspari erdvė už slėptuvės ribų, užtikrinanti galimybę saugiai atidaryti slėptuvės duris įvykus statinio konstrukcijų griūčiai;</p> <p>5.8. Kenksmingų medžiagų, dujų ir aerozolių prasiskverbimas – (<i>siūlome nurodyti reikalavimus išfiltruoto oro kokybei</i>);</p> <p>5.9. Kinetinis poveikis – statinio, pastato ar sprogmenų fragmentų, sprogimo ar sprogimo bangos poveikio rezultate atitrūkusių nuo statinio konstrukcijų ar pačio sprogmens (oro banga, skeveldros) ir dideliu greičiu judančių ore, poveikis;</p>
-------------	----------------------------------	--	--

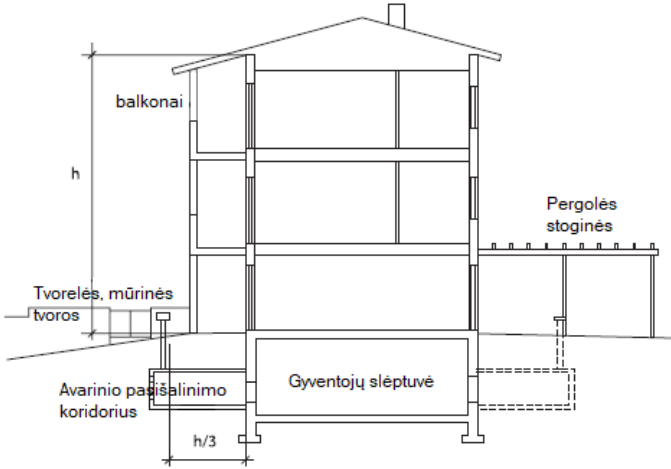
			<p>5.10. Lengvos konstrukcijos – išorinės statinio konstrukcijos, pagamintos iš statybos produktų, kurių bendras svoris neviršija 25 kg/m^2 (<i>Pastaba: ar kita skaičiavimais, tyrimais pagrįsta kg/m^2 vertė</i>).</p> <p>5.11. Perimetrinės slėptuvės sienos - tai dujoms nelaidžios, slėgio apkrovas atlaikančios ir nuo radiacijos apsaugančios perimetrinės slėptuvės sienos, denginys (perdanga) ir grindys, ribojančios slėptuvės patalpą;</p> <p>5.12. Pirminės gaisro gesinimo priemonės – analogiškai kaip visuomeninės paskirties patalpoms pagal BPST-01-97 taikomi reikalavimai (<i>Pastaba: siūlome klasifikuoti ir apibrėžti</i>);</p> <p>5.13. Rezervinis elektros energijos šaltinis – įrenginys (UPS, akumuliatorius, kt.), užtikrinantis elektros energijos tiekimą ribotą laiko tarpą dingus elektros energijos tiekimui iš tiekėjo tinklo;</p> <p>5.14. Sausasis tualetas – absorbuojančia medžiaga (durpėmis, pjuvenomis, biosubstratu, kt.) užpildytas ne mažesnis kaip 100 l talpos klozetas, nejungiamas prie inžinerinių sistemų (tinklų);</p> <p>5.15. Slėptuvės hermetizavimas – statinio (patalpos) sandarinimas, užtikrinantis ne didesnę kaip $0,2 \text{ h}^{-1}$ oro apykaitą kai slėptuvės tūris $<300 \text{ m}^3$ ir ne didesnę kaip $0,1 \text{ h}^{-1}$ oro apykaitą kai slėptuvės tūris $\geq 300 \text{ m}^3$ esant 50 Pa slėgių skirtumui tarp statinio (patalpos) vidaus ir išorės;</p> <p>5.16. Slėptuvės įrenginiai ir įranga – slėptuvių funkcionavimui būtini gaminiai, kuriems Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nutarimu gali būti nustatomi specifiniai reikalavimai;</p> <p>5.17. Slėptuvės plotas – fizinių asmenų apsaugai skirtų slėptuvės konstrukcinius reikalavimus atitinkančių patalpų plotas. Į slėptuvės plotą neįskaičiuojami slėptuvei aptarnauti skirtų pagalbinių ar inžinerinių patalpų plotai;</p> <p>5.18. Sprogimo banga - sprogo sukeltas griauantis oro srautas (viską ardantis ir į orą keliantis viršgarsinis vėjo gūsis);</p>
--	--	--	---

			<p>5.19. Sprogimo bangos sukeltos vibracijos – sprogimo bangos sukelti konstrukcijų rezonansiniai virpesiai, griaunančios deformacijos (<i>Pastaba: nurodoma tik dalinė apibrėžimo redakcija reikalaujanti patikslinimo</i>);</p> <p>5.20. Statinio konstrukcijų griūties zona – statinio prieigų ar sklypo dalis, kuri gali būti užversta statinio nuolaužomis atstumu, kuris yra ne mažesnis kaip 1/3 pastato aukščio. Pastato aukštis nustatomas pagal pastato stogo ir išorinės sienos susikirtimo tašką;</p> <p>5.21. Statinio konstrukcijų griūties apkrova - apkrova, atsirandanti dėl pastato griūties, ne mažesnė kaip 25 kN/m². Statinio griūties apkrova skaičiuojama individualiai kiekvienu atveju pagal konstrukcijos tipą, statinio aukštį, tarpatramio dydį ir kitus techninius statinio parametrus;</p> <p>5.22. Sustiprintas praėjimo maršrutas – evakuacijos kelias nuo slėptuvės durų iki išorinės pastato sienos. Jis gali būti įrengtas sutvirtinant įprastas pastato konstrukcijas taip, kad atlaikytų 25 kN/m² griūties apkrovą. Sutvirtintos zonos plotis turi būti ne mažesnis kaip 1,2 m;</p>
IV skyrius		Siūlome STR IV skyriaus pirmąjį skirsnį „Bendrieji reikalavimai slėptuvei“ papildyti nuostatomos dėl slėptuvių išdėstymo sklype ar	<i>Slėptuvių išdėstymo iliustravimo pavyzdys:</i>

		<p>keliuose sklypuose, kuomet projektuojama pastatų grupė. Reikalavimus siūlome iliustruoti pavyzdinėmis schemomis, numatyti minimalius atstumus nuo gatvių ir kt. objektų ar padidinto pavojaus šaltinių.</p>	
13 p.	<p>„13. Slėptuvėje turi būti projektuojama ir įrengiama apsauga nuo kinetinių grėsmių, kenksmingų medžiagų, dujų ir aerozolių prasiskverbimo.“</p>	<p>Korektūros klaida - galima suprasti kaip reikalavimą įrengti papildomą apsaugą pačioje slėptuvėje.</p>	<p>„13. Slėptuvėje turi būti projektuojama ir įrengiama užtikrinant slėptuvėje esančių žmonių apsaugą nuo kinetinių grėsmių, kenksmingų medžiagų, dujų ir aerozolių prasiskverbimo.“</p>
15 p.	<p>15. Slėptuvėje užtikrinama apsauga nuo stichinių, katastrofinių meteorologinių, <u>išskyrus hidrologinius, reiškinių.</u></p>	<p>Hidrologiniai reiškiniai turi būti įvertinami parenkant slėptuvės vietą ir įrengimą. Jei slėptuvę planuojama statyti užliejamose teritorijose (pvz. Nemuno ar Minijos upių deltose) ji negalėtų būti projektuojama po žeme ar vėliau naudojama dėl užliejimo pavojaus.</p>	<p>„15. Slėptuvėje užtikrinama apsauga nuo stichinių, katastrofinių meteorologinių išskyrus ir hidrologinių us, reiškinių.“</p>

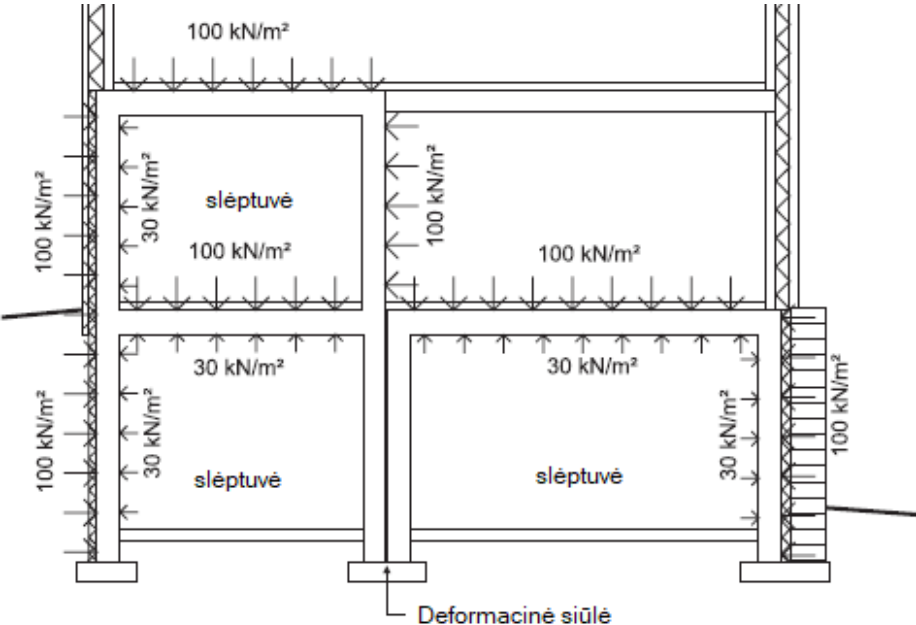
18.1.1 p.	Patekimo maršrutai, slėptuvės planavimas	Siūlome STR papildyti pavyzdine slėptuvės planavimo schema (ilustracija).	 <p>The diagram illustrates a shelter layout. It shows a rectangular room with an entrance door on the left side, labeled 'apsauginės durys' (protective door). To the right of the entrance is a protective door, also labeled 'apsauginės durys'. Further right is an evacuation exit door or corridor, labeled 'evakuacinio išėjimo anga arba evakuacinis koridorius'. A dimension line indicates a distance of 900 mm from the protective door to the evacuation exit.</p>
18.1.1.4-18.1.1.5	<p>18.1.1.4. slėptuvės įėjimo/išėjimo lauko durų erdvė turi būti apsaugota nuo užgriuvimo įrengiant papildomą tambūrą arba stogelį ir apsauginę sienelę su 90° posūkiu prieš duris, kurie nepablogintų patekimo į slėptuvę;</p> <p>18.1.1.5. įėjimo/išėjimo durys iš lauko pusės turi būti atsparios ne mažesniai kinetiniam poveikiui nei siena, kurioje tos durys yra sumontuotos bei atitikti EI 60 degumo klasės reikalavimus;</p>	Slėptuvės gali būti įrengiamos intensyviai urbanizuotose teritorijose kituose statiniuose ir (ar) pastatuose ar po jais, todėl siūlome nekelti reikalavimo, kad įėjimas ir išėjimas iš slėptuvės visuomet būtų tik į lauką.	<p>18.1.1.4. slėptuvės įėjimo ir/išėjimo lauko durų-erdvė turi būti apsaugota nuo užgriuvimo įrengiant papildomą tambūrą arba stogelį ir apsauginę sienelę su 90° posūkiu-prieš duris, kurie nepablogintų patekimo į slėptuvę;</p> <p>18.1.1.5. įėjimo ir/išėjimo durys iš lauko pusės turi būti atsparios ne mažesniai kinetiniam poveikiui nei siena, kurioje tos durys yra sumontuotos bei atitikti EI 60 degumo klasės reikalavimus;</p>

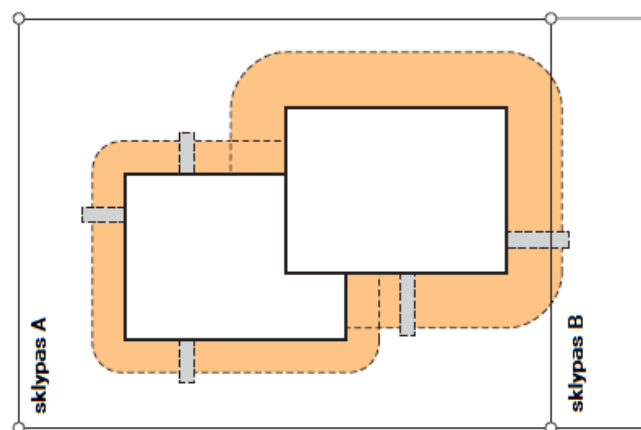
18.1.2	18.1.2. avarinis išėjimas (anga, avarinis tunelis, avarinio išlipimo šachta) turi vesti už pastato griūties zonos arba būti apsaugotas nuo užgriuvimo, avariniam išėjimui keliami šie reikalavimai:	Prašome STR papildyti pavyzdine avarinio išėjimo įrengimo schema.	
18.1.3.1	18.1.3.1 žmonių apsaugos/saugios darbo vietos patalpų plotas slėptuvėje vienam asmeniui ne mažesnis kaip 2 m ²	<p>Užsienio šalių reglamentavime slėptuvėms nustatomas ženkliai mažesnis minimalus plotas vienam saugomam asmeniui, pvz.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Suomijos S1 klasės Gelžbetoninės gyventojų slėptuvės instrukcijoje RT 92-11173 kiekvienam saugotinam asmeniui slėptuvėje nustatoma ne mažiau kaip 0.75 m² tikrosios slėptuvės ploto. 2) Rusijos Federacijos СНиП II-11-77 Защитные сооружения гражданской обороны 5.21 papunkčių nustatomas 0.4 – 0.5 m² minimalus plotas vienam 	„18.1.3.1. žmonių apsaugos/saugios darbo vietos patalpų plotas slėptuvėje vienam asmeniui ne mažesnis kaip ≥ 0,75 m² “

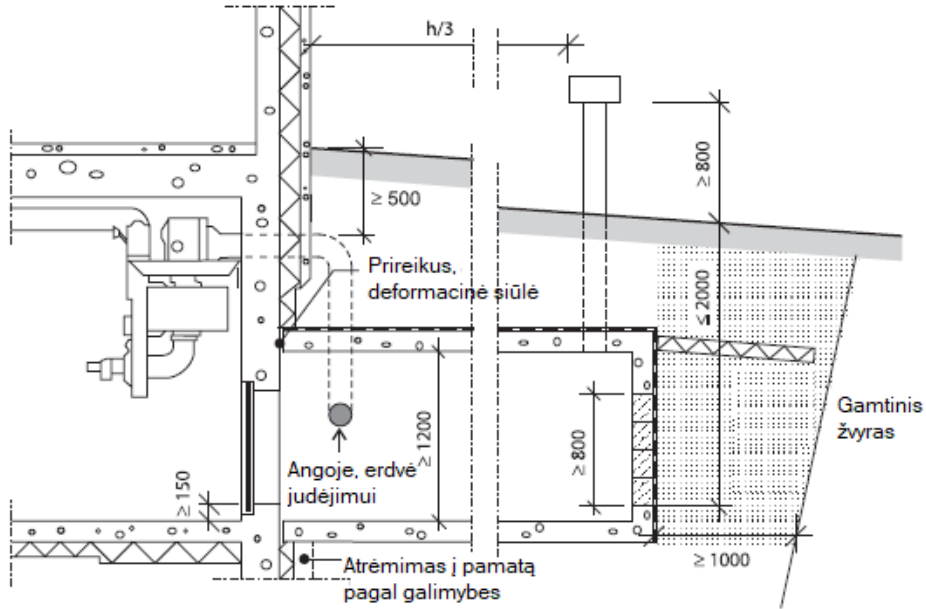
		asmeniui. Remdamiesi šiais pavyzdžiais rašome Projekto rengėjus pagrįsti pasirinktą 2 m ² plotą asmeniui arba sumažinti minimalų reikalavimą, kad būtų užtikrinta kuo didesnio asmenų skaičiaus apsauga.	
18.2.1.1 p.	18.2.1.1. tualetų kabina ne mažesnė nei 0,7 m ²	Jeigu bus atsižvelgta į Rūmų 2 punkto siūlymą dėl slėptuvių tipų išskyrimo mažesnėms slėptuvėms siūlome netaikyti 18.2.1.1 reikalavimo ir prie įrengimo bei eksploatavimo reikalavimų numatyti, kad slėptuvėje turi būti įrengtas nešiojamas biotualetas (-ai) ar sausasis tualetas.	
18.2.1.2 p.	18.2.1.2. kai slėptuvė projektuojama mažiau nei 25 žmonėms, galima naudoti sausuosius tualetus, kuriems numatoma ne mažiau 0,3 m ² grindų ploto;	Siūlome reikalavimą nustatyti kaip rekomendaciją, nes karo padėties metu centralizuoti nuotekų šalinimo tinklai gali būti nefunkcionalūs.	18.2.1.2. slėptuvėje ~~projektuojama mažiau nei 25 žmonėms~~ , galima naudoti sausuosius tualetus, kuriems numatoma ne mažiau 0,3 m ² grindų ploto;
23 p.	23. Slėptuvė turi būti įrengiama kaip atskiras priešgaisrinis skyrius.	Siekiant nuoseklaus reguliavimo ir vadovaujantis Gaisrinės saugos pagrindinių reikalavimų ³ 32 punktu siūlome pakoreguoti STR 23 punkte vartojamą priešgaisrinio skyriaus sąvoką ir ją keisti į gaisrinį skyrių .	23. Slėptuvė turi būti įrengiama kaip atskiras priešgaisrinis skyrius.
27 p.	27. Slėptuvės konstrukcijos gali būti	Terminas karkasas gali suponuoti, kad pastato konstrukcija yra kolonų – sijų	„27. Slėptuvės konstrukcijos gali būti pastato laikančiųjų ~~karkas~~ konstrukcijų dalis. “

³ Gaisrinės saugos pagrindiniai reikalavimai patvirtinti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2010 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. 1-338 „Dėl Gaisrinės saugos pagrindinių reikalavimų patvirtinimo“

	pastato laikančiojo karkaso dalis.	sistema, todėl siūlome keisti į laikančią konstrukciją	
30 p.	„30. Dėl atsparumo vibracijai ir smūgiams pertvaros neturi būti mūrijamos“	Korektūros siūlymas.	„30. Dėl atsparumo vibracijai ir smūgiams pertvaras ~~es neturi būti mūryti jamos~~ “ draudžiama
35 p.	35. Periferinėse slėptuvės sienose gali būti atliekami slėptuvėms priklausantys įgilinimai. Slėptuvės lubose draudžiama įrengti įgilinimus.	Korektūros siūlymas: terminas „lubos“ apibrėžia perdangos ar denginio apdailą, todėl siūlome keisti į „perdanga“, taip pat terminą „periferinės“ į „perimetrinės“.	35. ~~Periferinėse~~ Perimetrinėse slėptuvės sienose gali būti atliekami slėptuvėms priklausantys įgilinimai. Slėptuvės ~~lubose~~ perdangoje draudžiama įrengti įgilinimus.
37 p.	37. Slėptuvės konstrukcijos turi atlaikyti aplinkinių statinių ir virš slėptuvės perdangos esančių statinio aukštų konstrukcijų griūčių sukeltas dinamines apkrovas 0,035 – 0,2 MPa. Ties avarinio išėjimo koridoriumi – 0,025 MPa.	STR 38 punkte slėptuvės konstrukcijoms nustatytas absoliutus reikalavimas atlaikyti ne mažesnes kaip 0,2 MPa sprogo bangos apkrovas, todėl 37 punkte numatytas apkrovų intervalas praranda prasmę, nes vadovaujantis 38 punktu negalės būti taikomas.	„37. Slėptuvės konstrukcijos ~~turi atlaikyti aplinkinių statinių ir virš slėptuvės perdangos esančių statinio aukštų konstrukcijų griūčių sukeltas dinamines apkrovas 0,035 – 0,2 MPa. ties avarinio išėjimo koridoriumi~~ turi atlaikyti ne mažiau 0,025 MPa dinamines apkrovas.

38 p.	38. Slėptuvės konstrukcijos turi būti suprojektuotos taip, kad atlaikytų 0,2 MPa sprogo bangos sukeltą apkrovą, bei dėl to atsirandančias vibracines apkrovas	Siūlome punktą papildyti pavyzdine iliustracija (schema).	
39 p.	39. Pastato perimetrinė konstrukcijų griūtis zona lygi 1/3 pastato aukščiui ties konkrečia vieta.	Nepritariame šiam STR sprendiniui, nes griūtis zonos prilyginimas 1/3 pastato aukščio yra hipotetinis. Atsižvelgiant į griūtį sukėlusiu veiksmų pobūdį ir veikimo kryptį (sprogmens galingumas, pataikymo kampas, kryptis, pastato vieta į kurią pataikyta ir t. t.) realus griūtis zonos plotas konkrečia kryptimi gali ženkliai viršyti 1/3 pastato aukščio. Siūlome bendros taisyklės neformuoti ir reglamentuoti išėjimo iš slėptuvės vietas, kurių įrengimo vieta nustatoma	<p>„39. Išėjimas iš slėptuvės įrengiamas už pastato perimetrinės konstrukcijų griūtis zonos, kurios minimalus atstumas prilyginamas ne mažiau kaip lygi 1/3 pastato aukščio ties konkrečia išėjimo vieta.“</p> <p><i>Papildyti punktą schema:</i></p>

		minimaliai įvertinus 1/3 pastato aukščio.	
41 p.	41. Užgriuvimo nesukels lengvos konstrukcijos ar pastato elementai, pavyzdžiui, virš slėptuvės esančios pastogės karnizas, tvora, lengvas stogas.	Siūlome STR nereglamentuoti atvejų, kurie nenustato privalomo elgesio taisyklės ir nėra aktualūs slėptuvės saugumo ir patvarumo atžvilgiu ir 41 punktą išbraukti.	~~41. Užgriuvimo nesukels lengvos konstrukcijos ar pastato elementai, pavyzdžiui, virš slėptuvės esančios pastogės karnizas, tvora, lengvas stogas.~~
45 p.	45. Visais atvejais bet kurio tipo slėptuvėje, kuri saugo nuo griūčių, turi būti įrengtas vienas avarinis išėjimas.	STR slėptuvės nėra skirstomos ar klasifikuojamos pagal slėptuvių tipus į „saugančias nuo griūčių“ ar kitokias slėptuves, todėl siūlome 44 punkte nevertoti neaiškios sąlygos ir šį reikalavimą taikyti visoms slėptuvėms.	~~„45. Visais atvejais bet kurio tipo slėptuvėje, kuri saugo nuo griūčių, turi būti įrengtas bent vienas avarinis išėjimas.~~
46 p.	46. Avarinio išėjimo angos uždarymo konstrukcija turi būti išardoma, o aplink angą esantis dirvožemis turi būti lengvai iškasamas.	Pritariame nustatytam reikalavimui, tačiau siekiant kokybiško įgyvendinimo siūlome STR papildyti pavyzdine schema ir (ar) brėžiniu, kuris palengvintų projektuotojui užtikrinti ir (ar) tikrinančiam	<i>Siūlome 46 punktą iliustruoti šia schema:</i>

		<p>subjektui įvertinti tinkamą reikalavimo išpildymą.</p>	
<p>48 p.</p>	<p>48. Jei šis Reglamentas nenustato kitaip, slėptuvės inžinerinių sistemų projektavimui taikomi gyvenamosios paskirties pastatams galiojančių teisės aktų reikalavimai.</p>	<p>Atkreipiame dėmesį, kad STR 48 punkto nuostatos prieštarauja to paties STR 57 punktui, jog ekstremalios situacijos metu maksimali temperatūra, oro judrumas bei santykinis drėgnis slėptuvėje nereglamentuojami. Slėptuvė yra skirta ne žmonėms gyventi, o apsaugoti ekstremalios situacijos metu, todėl slėptuvėms turi būti nustatyti specialūs minimalūs reikalavimai taikomi būtent ekstremalios situacijos metu</p>	<p>~~48. Jei šis Reglamentas nenustato kitaip, slėptuvės inžinerinių sistemų projektavimui taikomi gyvenamosios paskirties pastatams galiojančių teisės aktų reikalavimai.~~</p>

		siekiant apsaugoti nuo uždusimo, sušalimo, užtroškimo ar kt. rizikos veiksnių, todėl siūlome šį punktą išbraukti.	
49-58 p.	49 – 58 punktai - šildymo inžinerinė sistema	49-51 punktų nuorodos prieštarauja to paties skirsnio 55 ir 57 punktams, kurie ekstremalios situacijos metu nebekelia reikalavimų slėptuvės temperatūrai, oro judumui ar drėgniui arba nustato vertes žymiai mažesnes už numatytas higienos normose. Atsižvelgiant į slėptuvės paskirtį ji turėtų būti įrengiama preziumuojant, kad bet koks išorinis šildymo ir (ar) energijos tiekimo šaltinis bus nefunkcionalus dėl ko slėptuvėje turi būti suprojektuoti ir įrengti autonominis ir rezervinis energijos ar šildymo šaltiniai minimaliai (šiam STR, o ne higienos normose) nustatytai temperatūrai apibrėžtą laiką tarpą palaikyti. Siūlome STR nukreipti į higienos normas skirtas įprastam pastato naudojimui ir tiesiogiai nustatyti minimalius reikalavimus.	49. Slėptuvėje turi būti suprojektuota ir įrengta šildymo inžinerinė sistema. 50. ~~Ekstremaliosios situacijos ar karo metu slėptuvėje šildymo sistema turi palaikyti ne žemesnę temperatūrą, nei higienos normų reglamentuojami pakankamos šiluminės aplinkos parametrai [4.5].~~ 51. ~~Ekstremaliosios situacijos ar karo metu slėptuvėje, kurioje saugojami netransportuojami ligoniai, šildymo sistema turi palaikyti ne žemesnę temperatūrą, nei reglamentuojama higienos normose [4.6].~~ 52. Ekstremaliosios situacijos ar karo metu minimali slėptuvės temperatūra gali turėti būti pasiekta per slėptuvės paruošimui naudoti skirtą laiką. 53. Slėptuvės šildymo prietaisai turi būti reguliuojami/išjungiami ir rankiniu būdu. 54. Slėptuvėje turi būti projektuojamas rezervinis šilumos šaltinis – elektriniai šildytuvai. 55. Elektrinių šildytuvų galia parenkama vertinant, kad nesant vidinių šilumos pritekėjimų temperatūra slėptuvės patalpose nenukristų žemiau $\theta +2^{\circ}\text{C}$ šiltuoju metų laikotarpiu ir ne žemiau $+10^{\circ}\text{C}$ šaltuoju metų laikotarpiu. 56. Kai slėptuvės šildymui naudojamas šilumnešis, slėptuvių patalpų šildymui turėtų būti įrengiama atskira šilumnešio tiekimo atšaka iš pastato šilumos punkto arba katilinės su atjungimo armatūra, kuria iš slėptuvės patalpų galima pilnai atjungti šilumnešio tiekimą į slėptuvę. 57. ~~Ekstremaliosios situacijos ar karo metu maksimali temperatūra, oro judrumas bei santykinis drėgnis slėptuvėje nereglamentuojami.~~ 58. Nesant ekstremaliosios situacijos ar karo metu slėptuvėse turi būti palaikomi tokie šiluminio komforto parametrai, kurie nesudarytų sąlygų nepageidaujamų reiškinių – kondensacijos, pelėsio, korozijos – atsiradimui bei slėptuvės įrangos ~~bei~~ ir konstrukcijų sugadinimui.

79-81 p.	<p>79. Slėptuvės atskiroje patalpoje turi būti įrengtas avarinis nuotekų rezervuaras, kuris naudojamas, kai nutrūksta nuotekų išleidimas į išorės buitinių nuotekų sistemą. Avarinio rezervuaro tūris nustatomas įvertinant: 2 l/parą vienam apsaugomam žmogui, 18 l/parą vienam apsaugomam medicinos personalo darbuotojui ir 18 l/parą – vienam netransportabiliam ligoniui.</p> <p>80. Įėjimas į avarinio rezervuaro patalpą turi būti įrengtas per įėjimo/išėjimo patalpą.</p>	<p>Atsižvelgiant į slėptuvės dydį ir planuojamą talpinti asmenų skaičių šios nuostatos įgyvendinimas gali pareikalauti ypatingai didelių išlaidų ir sudėtingų konstrukcinių sprendinių. Rezervuarui aptarnauti bus reikalingos siurblinės ir nuolatinis energijos tiekimas, kad išliktų funkcionalus ir apsaugotas nuo išorinių rizikos veiksnių rezervuaro konstrukcijoms turės būti taikomi tie patys atsparumo reikalavimai kaip ir slėptuvei.</p>	<p>Pakartojame siūlymą suskirstyti slėptuves pagal tipus ir 79-81 punktų reikalavimus nustatyti tik specializuotoms pvz.: Respublikinių ligoninių slėptuvėms.</p>

	81. Avarinio rezervuaro perdangoje turi būti įrengta anga, kad ją būtų galima naudoti kaip klozeto puodą.		
85 p.	85. Slėptuvę, kurios talpumas 25 vietos ir mažesnis, leidžiama prijungti prie vietinės buitinių nuotekų sistemos su išgriebimo duobe lauke, įrengiant virš jos hermetišką liuką.	Atkreipiame dėmesį, kad STR 85 punkto reikalavimas neatitinka 1991 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 91/271/EEB dėl miesto nuotekų valymo, kuriuo Lietuva įpareigota užtikrinti centralizuotą nuotekų surinkimą ir valymą, todėl siūlome punktą išbraukti.	~~85. Slėptuvę, kurios talpumas 25 vietos ir mažesnis, leidžiama prijungti prie vietinės buitinių nuotekų sistemos su išgriebimo duobe lauke, įrengiant virš jos hermetišką liuką.~~
86 - 96 p.	86 - 96 p. Elektros inžinerinė sistema	Siūlome STR reikalavimus sukonzentruoti būtent į autonominį ir rezervinį elektros energijos tiekimą ir šiam tiekimui užtikrinti reikalingų sistemų įrengimo ir statybos reikalavimus. Prijungimo prie elektros tinklų tvarka ir reikalavimai detalai reglamentuojami Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos tvirtinamuose normatyviniuose dokumentuose, todėl šių reikalavimų dubliuoti STR nėra poreikio. Pažymime, kad vien tik nuo elektros energijos tiekimo užtikrinimo priklauso ir galimybė įgyvendinti STR 54 punkte numatytą rezervinio šildymo elektriniais šildytuvais funkcionalumą.	86. Slėptuvėje turi būti suprojektuotas ir įrengtas elektros tiekimas iš autonominio (generatorius), rezervinio (baterijos, akumulatoriai skirti apšvietimui) ir iš tinklo iš dviejų nepriklausomų elektros tiekimo šaltinių ir tinklų .

98 p.	98. Ryšio priemonės. Atsižvelgiant į projektavimo užduotį slėptuvėje turi būti suprojektuota ir įrengta elektroninių ryšių inžinerinė sistema – fiksuotas telefono ryšys, taip pat įrengtas radijo ryšys.	Stacionariam Radijo ryšiui reikalinga išorinė antena, kuri sprogimo bangos gali būti greitai sugadinta ir nebetinkama naudojimui. Radijo ryšiui palaikyti pakanka nustatyti slėptuvėje būtų užtikrintas nešiojamo siųstuvo buvimas. Siūlome šiame punkte nustatyti telefono ar ryšio kabelių įrengimo ir apsaugos reikalavimus.	98. Ryšio priemonės. Atsižvelgiant į projektavimo užduotį slėptuvėje turi būti suprojektuota ir įrengta elektroninių ryšių inžinerinė sistema – fiksuotas telefono ryšys., taip pat įrengtas radijo ryšys.
99 - 100 p.	99. Kitos priemonės. Slėptuvėje turi būti suprojektuota ir įrengta gaisrinės signalizacijos inžinerinė sistema. 100. Slėptuvėje turi būti įrengtos gaisro aptikimo ir signalizavimo sistemos [4.11] arba stacionariosios gaisrų gesinimo sistemos [4.10].	99 ir 100 punktai kelia tą patį reikalavimą suprojektuoti gaisrinės signalizavimo sistemas, todėl atsižvelgiant į skirsnio pavadinimą, siūlome 99 punktu nedubliuoti 100 punkto reikalavimų. Vietoje to, siūlome 99 punktą papildyti nuostatomis dėl elektroninių įėjimo ir išėjimo iš slėptuvės valdymo sistemų, kad elektros tiekimui nutrūkus, patekimo ir išėjimo į slėptuvę durys galėtų būti valdomos rankiniu būdu.	99. Kitos priemonės. Slėptuvėje turi būti suprojektuota ir įrengta gaisrinės signalizacijos inžinerinė sistema. Elektroninės ar automatinės įėjimo ir išėjimo valdymo sistemos turi būti automatiškai ar mechaniškai atblokuojamos, kad nutrūkus elektros tiekimui asmenys galėtų patekti ar išeiti iš slėptuvės. 100. Slėptuvėje turi būti įrengtos gaisro aptikimo ir signalizavimo sistemos [4.11] arba stacionariosios gaisrų gesinimo sistemos [4.10].
112.5 p.	112.5. Naminių gyvūnų laikymo patalpa parenkama esant būtinumui;	SPKAS tikslas yra žmonių sveikatos ir gyvybės apsauga, todėl siūlome nenumatyti nuostatų, kurios neskirtos išpildyti Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo tikslų ir numato kolektyvinės apsaugos statinio ploto panaudojimą ne žmonių, o gyvūnų apsaugai.	~~112.5. Naminių gyvūnų laikymo patalpa parenkama esant būtinumui;~~
119 p.	119. III, II ir I kategorijos kolektyvinės apsaugos	Žr. 27 p.	119. III, II ir I kategorijos kolektyvinės apsaugos statinio laikančiosios konstrukcijos gali būti pastato laikančiųjų ~~karkas~~ konstrukcijų dalis.

	statinio laikančiosios konstrukcijos gali būti pastato laikančiojo karkaso dalis.		
125 p.	125. I kategorijos kolektyvinės apsaugos statinio grindys, laikančiosios gelžbetoninės pertvaros ir kolonos bei dviejų aukštų slėptuvės gelžbetoninė perdanga turi būti ne mažesnio kaip 150 mm storio.	Korektūros (kopijavimo) klaida. <i>Papildomai žr. šių siūlyimų bendrų pastabų 3 punktą dėl reikalavimų kolektyvinės apsaugos statiniams.</i>	„125. I kategorijos kolektyvinės apsaugos statinio grindys, laikančiosios gelžbetoninės pertvaros ir kolonos bei dviejų aukštų ~~slėptuvės~~ kolektyvinės apsaugos statinio gelžbetoninė perdanga turi būti ne mažesnio kaip 150 mm storio.“
126 p.	126. Periferinėse I kategorijos kolektyvinės apsaugos statinio sienose gali būti atliekami slėptuvėms priklausantys įgilinimai. Slėptuvės lubose draudžiama įrengti įgilinimus.	Korektūros (kopijavimo) klaida. <i>Papildomai žr. šių siūlyimų bendrų pastabų 3 punktą dėl reikalavimų kolektyvinės apsaugos statiniams.</i>	„126. Periferinėse I kategorijos kolektyvinės apsaugos statinio sienose gali būti atliekami ~~slėptuvėms~~ kolektyvinės apsaugos statiniams priklausantys įgilinimai. Slėptuvės lubose draudžiama įrengti įgilinimus.“
128 p.	128. I kategorijos kolektyvinės apsaugos statinio konstrukcijos turi atlaikyti aplinkinių statinių ir virš slėptuvės perdangos esančių statinio aukštų konstrukcijų griūčių sukeltas dinamines apkrovas 0,035—0,2 MPa.	Nesutinkame su STR sprendiniu I kategorijos kolektyvinės apsaugos statinius prilyginti slėptuvėms (žr. <i>bendrų pastabų 3 punktą</i>). Išpildyti 0,2 MPa keliamus apkrovų reikalavimus ir pritaikyti tas patalpas kasdieninei veiklai yra sunkiai išpildoma užduotis - konstrukcijos	128. I kategorijos kolektyvinės apsaugos statinio konstrukcijos turi atlaikyti ~~aplinkinių statinių ir virš slėptuvės perdangos esančių statinio aukštų konstrukcijų griūčių sukeltas dinamines apkrovas 0,035—0,2 MPa.~~ apkravą ties avarinio išėjimo koridoriumi.

	apkrovas 0,035 – 0,2 MPa. Ties avarinio išėjimo koridoriumi – 0,025 MPa.	masyvios, sienų tinklas tankus, tarpatramiai tarp sienų maži).	
129 p.	129. I kategorijos kolektyvinės apsaugos statinio konstrukcijos turi būti suprojektuotos taip, kad atlaikytų 0,2 MPa sprogimo bangos sukeltą apkrovą, bei dėl to atsirandančias vibracines apkrovas.	Žr. 128 p.	129. I kategorijos kolektyvinės apsaugos statinio konstrukcijos turi būti suprojektuotos taip, kad atlaikytų ~~0,2~~ 0,1 MPa sprogimo bangos sukeltą apkrovą, bei dėl to atsirandančias vibracines apkrovas.
132 p.	132. Užgriuvimo nesukels lengvos konstrukcijos ar pastato elementai, pavyzdžiui, virš kolektyvinės apsaugos statinio esančios pastogės karnizas, tvora, lengvas stogas.	Žr. 41 p.	~~132. Užgriuvimo nesukels lengvos konstrukcijos ar pastato elementai, pavyzdžiui, virš kolektyvinės apsaugos statinio esančios pastogės karnizas, tvora, lengvas stogas.~~
140 p.	140. Jei šis Reglamentas nenustato kitaip, kolektyvinės apsaugos statinio inžinerinių sistemų projektavimui taikomi gyvenamosios paskirties pastatams galiojančių teisės aktų reikalavimai.	Žr. 48 p.	~~140. Jei šis Reglamentas nenustato kitaip, kolektyvinės apsaugos statinio inžinerinių sistemų projektavimui taikomi gyvenamosios paskirties pastatams galiojančių teisės aktų reikalavimai.~~

143 p.	143. Ekstremaliosios situacijos ar karo metu kolektyvinės apsaugos statinyje temperatūra gali būti pasiekta per kolektyvinės apsaugos statinio paruošimui naudoti skirtą laiką.	Siūlome keisti imperatyviu reguliavimu, nes sąlyga „gali būti pasiekta“ neįpareigoja šią temperatūrą pasiekti, todėl punktas tampa rekomendacija	143. Ekstremaliosios situacijos ar karo metu kolektyvinės apsaugos statinyje temperatūra ~~gali~~ turi būti pasiekta per kolektyvinės apsaugos statinio paruošimui naudoti skirtą laiką.
155 p.	155. Vėdinimo sistema skirta nesant ekstremaliosios situacijos ar karo metu turi būti atjungiamą kolektyvinės apsaugos statinio parengimui naudoti metu.	Korektūros klaida (sakinio struktūra) – neaišku ar nuostata norima suformuluoti taisyklę, jog: 1) vėdinimo sistema turi būti atjungiamą kuomet kolektyvinės apsaugos statinys yra nenaudojamas ar 2) vėdinimo sistema turi būti atjungiamą kolektyvinės apsaugos statinio parengimo naudoti metu?	155. Vėdinimo sistema ~~skirta~~ nesant ekstremaliosios situacijos ar karo metu ~~metu~~ padėties turi būti atjungiamą, užtikrinant, kad vėdinimo sistema galės būti įjungiamą kolektyvinės apsaugos statinio parengimui naudoti metu.
163 p.	163. <...> Pagrindinė rezervinio elektros energijos tiekimo paskirtis – patalpų apšvietimas.	STR 145 punkte numatytas rezervinis šilumos šaltinis yra elektriniai šildytuvai, vadinasi pirminė rezervinio energijos tiekimo paskirtis irgi turėtų būti šių šildytuvų aprūpinimas elektros energija, energijos tiekimą apšvietimui numatant iš tinklo, baterijų ir tik vėliau iš rezervinio tiekimo.	163. <...> Pagrindinė rezervinio elektros energijos tiekimo paskirtis – minimalios patalpų temperatūros palaikymas, ryšio priemonių funkcionalumo užtikrinimas ir apšvietimas. Apšvietimui ne trumpiau kaip 8 val. užtikrinti papildomai turi būti numatytas energijos tiekimas iš elektros baterijų ar akumuliatorių.
166 - 168 p.	166. Kolektyvinės apsaugos statinyje neprivaloma suprojektuoti	Vadovaujantis Statybos įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punktu statybos techniniai reglamentai nustato	166. Kolektyvinės apsaugos statinyje ~~neprivaloma suprojektuoti ir įrengti elektroninių ryšių inžinerinę sistemą~~ ~~stacionarų interneto ryši.~~

	<p>ir įrengti elektroninių ryšių inžinerinę sistemą – stacionarų interneto ryšį.</p> <p>167. Ryšio priemonės. Kolektyvinės apsaugos statinyje neprivaloma suprojektuoti ir įrengti elektroninių ryšių inžinerinę sistemą – fiksuotą telefono ryšį.</p> <p>168. Kitos priemonės. Kolektyvinės apsaugos statinyje neprivaloma suprojektuoti ir įrengti gaisrinės signalizacijos inžinerinę sistemą.</p>	<p>statinių, jų statybos, naudojimo ir priežiūros techninius reikalavimus tiesiogiai arba nuorodomis į standartus arba statybos ar statinių naudojimo ir techninės priežiūros taisykles. T. y. reglamentais nustatomi minimalūs reikalavimai, kurie turi būti išpildomi projektuojant ir statant statinį. Siūlome 166 – 168 punktus pašalinti apskritai, nes priešingu atveju STR būtų formuojamas ydingas teisinis reguliavimas ir STR taptų sąrašu kaip neturi būti projektuojama.</p>	<p>~~167. Ryšio priemonės. Kolektyvinės apsaugos statinyje neprivaloma suprojektuoti ir įrengti elektroninių ryšių inžinerinę sistemą – fiksuotą telefono ryšį.~~</p> <p>~~168. Kitos priemonės. Kolektyvinės apsaugos statinyje neprivaloma suprojektuoti ir įrengti gaisrinės signalizacijos inžinerinę sistemą.~~</p>
171 p.	<p>171. Priedanga projektuojama ir įrengiama ne mažesniai, nei 40 proc. nuolatos būnančių gyventojų skaičiui.</p>	<p>Slėptuvių, kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų poreikio nustatymo, parinkimo, žymėjimo, jų parengties organizavimo ir naudojimo tvarkos aprašo 20 punktas yra skirtas <u>priedangų skaičiui (kiekiui) konkrečioje savivaldybėje nustatyti, o ne priedangos talpumui</u>, Vadovaujantis Krizių valdymo įstatymo 28 straipsnio 4 dalimi priedanga turi būti <u>įrengiama kiekviename visuomenės poreikiams naudojamame pastate</u>, atitinkančiame įstatyme nurodytus kriterijus. Šis STR skirtas nustatyti minimalius kiekvienos individualios</p>	<p>171. Priedanga projektuojama ir įrengiama ne mažesniai kaip nei 40 nuolatos pastate būsiančių asmenų gyventojų skaičiui.</p>

		priedangos reikalavimus, todėl siūlome numatyti, kad priedanga turi talpinti 100 proc. nuolatos pastate būnančių asmenų ir priedangų dydį, vadovaujantis Krizių valdymo įstatymo nuostatomis susieti su konkrečiu pastatu, kuriame ji yra projektuojama, o ne su savivaldybės gyventojų skaičiumi.	
178-179 p.	178. Priedangoje, <u>statytojui (užsakovui) pageidaujant, gali būti projektuojama ir įrengiama apsauga nuo kenksmingų medžiagų, dujų ir aerosolių prasiskverbimo.</u> 179. Priedangoje, <u>statytojui (užsakovui) pageidaujant, gali būti projektuojama apsauga nuo jonizuojančios spinduliuotės, kuri pasirenkama priklausomai nuo priedangos įrengimo vietos ir atstumo iki jonizuojančią spinduliuotę galinčių skleisti objektų.</u>	Siūlome braukti argumentai žr. 166-168 p.	~~178. Priedangoje, statytojui (užsakovui) pageidaujant, gali būti projektuojama ir įrengiama apsauga nuo kenksmingų medžiagų, dujų ir aerosolių prasiskverbimo.~~ ~~179. Priedangoje, statytojui (užsakovui) pageidaujant, gali būti projektuojama apsauga nuo jonizuojančios spinduliuotės, kuri pasirenkama priklausomai nuo priedangos įrengimo vietos ir atstumo iki jonizuojančią~~
180 p.	180. Priedangoje vienas pirmosios medicininės pagalbos priemonių rinkinys ne mažiau kaip 10	Bent vienas pirmosios pagalbos rinkinys priedangoje turi būti saugojamas nuolat, nes atsižvelgiant į ekstremalios situacijos ar karo	180. Priedangoje vienas pirmosios medicininės pagalbos priemonių rinkinys ne mažiau kaip 10 žmonių, turi būti nuolat. ~~arba pristatomos per priedangos parengimo naudoti laiką.~~

	žmonių, turi būti nuolat arba pristatomos per priedangos parengimo naudoti laiką.	padėties paskelbimą bei įvykių eigą per LRV numatytą 12 val. terminą gali būti nebeįmanoma įsigyti ir pristatyti šias medicinines priemones.	
186 p.	186. Priedangos konstrukcijos gali būti pastato laikančiojo karkaso dalis.	Žr. 27 p.	186. Priedangos konstrukcijos gali būti pastato laikančiųjų ~~už~~ karkaso konstrukcijų dalis.
192 p.	192. Visais atvejais slėptuvėje, kuri saugo nuo griūčių, turi būti įrengtas vienas avarinis išėjimas.	Korektūros klaida – kopijuojant terminas „slėptuvė“ nepakeistas į „priedangą“. Vadovaujantis Krizių valdymo įstatymo 2 straipsnio 31 punktu priedanga skirta apsaugoti nuo netiesioginio apšaudymo ir (ar) kitų kinetinių grėsmių karinės agresijos metu, todėl apsaugos nuo griūties reikalavimas negali būti keliamas priedangai.	192. Visais atvejais priedangoje slėptuvėje, kuri saugo nuo griūčių, turi būti įrengtas bent vienas avarinis išėjimas.
204 p.	204. Priedangoje, statytojui (užsakovui) pageidaujant, gali būti suprojektuotas ir įrengtas rezervinis elektros energijos tiekimas iš rezervinio energijos šaltinio. Gali būti suprojektuotas rezervinio elektros generatoriaus prijungimo iš pastato išorės galimybė.	Rezervinis energijos tiekimo šaltinis privalo būti numatytas ir suprojektuotas priedangoje.	204. Priedangoje, statytojui (užsakovui) pageidaujant, gali turi būti suprojektuotas ir įrengtas rezervinis elektros energijos tiekimas iš rezervinio energijos šaltinio. Gali būti suprojektuota s rezervinio elektros generatoriaus prijungimo iš pastato išorės galimybė. Rezervinis elektros generatorius (jei numatyta) ir kuras turi būti pristatomas per priedangos parengimo naudojimui skirtą laiką. Pagrindinė rezervinio elektros energijos tiekimo paskirtis – patalpų apšvietimas, energijos tiekimas ryšio sistemoms ir šildymui .

	<p>Rezervinis elektros generatorius (jei numatyta) ir kuras turi būti pristatomas per priedangos parengimo naudojimui skirtą laiką. Pagrindinė rezervinio elektros energijos tiekimo paskirtis – patalpų apšvietimas.</p>		
207-209 p.	<p>207. Priedangoje neprivaloma suprojektuoti ir įrengti elektroninių ryšių inžinerinę sistemą – stacionarų interneto ryšį.</p> <p>208. Ryšio priemonės. Priedangoje neprivaloma suprojektuoti ir įrengti elektroninių ryšių inžinerinę sistemą – fiksuotą telefono ryšį.</p> <p>209. Kitos priemonės. Priedangoje neprivaloma suprojektuoti ir įrengti gaisrinės signalizacijos inžinerinę sistemą.</p>	<p>209 punktas tiesiogiai prieštarauja 210 punktui.</p> <p>Kiti argumentai – žr. 166-168 p.</p>	<p>~~207. Priedangoje neprivaloma suprojektuoti ir įrengti elektroninių ryšių inžinerinę sistemą – stacionarų interneto ryšį.~~</p> <p>~~208. Ryšio priemonės. Priedangoje neprivaloma suprojektuoti ir įrengti elektroninių ryšių inžinerinę sistemą – fiksuotą telefono ryšį.~~</p> <p>~~209. Kitos priemonės. Priedangoje neprivaloma suprojektuoti ir įrengti gaisrinės signalizacijos inžinerinę sistemą.~~</p>

Visų atestuotų architektų vardu dar kartą atkreipiame Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Aplinkos ministerijos ir kitų projekto rengime dalyvaujančių subjektų dėmesį, kad šis STR yra išskirtinės svarbos dokumentas tiesiogiai susijęs su tinkama šalies gyventojų sveikatos ir gyvybės apsauga ekstremalios situacijos susidarymo atveju. Kokybiškos, laiku ir svarbiausia pakankamai skaitlingai įrengtos SPKAS yra būtina sąlyga visuomenės ir valstybės funkcionalumui krizės metu išsaugoti. Prašome projekto rengėjus neapsiriboti formaliu ir izoliuotu šių pastabų peržiūrėjimu ir kreiptis į Rūmus, jei reikėtų papildomo patikslinimo ar komentarų. Primename, kad statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovai, dalį kurių atstovauja Rūmai, yra tie asmenys, kurie tiesiogiai taikys šio STR reikalavimus, todėl esame pasirengę ir pageidaujame įsitraukti į šio STR tolesnio derinimo ir tobulinimo procesą, kad projektuotojams ir statybos priežiūrą atliekantiems subjektams būtų pateiktas kokybiškas, efektyvus ir aiškus dokumentas, leisiantis įgyvendinti Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo tikslus.

Lietuvos architektų rūmų pirmininkas

Algimantas Pliučas